

faa gennemført netop en midlertidig Ordning af Valgkredsspørgsmaalet, en midlertidig Ordning i Modsætning til, hvad man tidligere havde ønsket, og for det radikale Venstres Vedkommende i Modsætning til, hvad de om dette Spørgsmaal udtale i deres Program. Vi fra vor Side ønske dette Forhold ændret ved at faa Grundloven ændret. Vort Parti har i sit Program om dette Punkt følgende: Folketingsvalgkredsens Tal fastsættes ved Grundloven. Vi ere der i Overensstemmelse med det radikale Venstre, men medens de i sidste Samling forlod det Standpunkt, som de havde taget ved Affattelsen af Programmet, have vi fastholdt vort Standpunkt, og det ønske vi fremdeles at fastholde. Hvis vi skulde gaa til at opfylde Grundlovens Bud, altsaa at faa 1 Folketingsmand for omtrentlig hver 16,000 Indbyggere, vilde det jo føre med sig, at vi vilde faa ca. 170 Folketingsvalgkredse, eller med andre Ord Folketingsvalgkredsens Tal vilde blive forøget med 56—57; det er der neppe noget politisk Parti, som ønsker. Et saa stort Antal af Folketingsmænd tror jeg, man ikke ønsker fra nogen Side i denne Sal, og jeg tror endnu mindre, at man ønsker det ude blandt Vælgerne. Den almindelige Opfattelse er sikkert den, at vi i Virkeligheden have saa noget nær Folketingsmænd nok. Men naar vi skulde gaa til en ny Ordning, vil det alligevel vise sig, at det er uhyre vanskeligt at undgaa at forøge Folketingsvalgkredsens Tal, fordi man jo ikke ønsker at faa nedlagt de gamle Kredse, og fordi Befolkningsforøgelsen paa adskillige Steder har været saa stærk, at Vælgertallet i disse Kredse er blevet uforholdsmæssigt stort, og det fører med sig, at det alligevel bliver næsten en Nødvendighed at forøge Folketingsvalgkredsens Tal, og i det fremsatte Forslag til Valglov foreslaas det, at Folketingsvalgkredsens Antal forøges fra 114 til 129, medens det i Forslaget til Forandring af Grundlovens § 32 siges, at det skal fastslaas i Grundloven, at Folketingsvalgkredsens Antal skal være højst 132.

I Grundlovsforslaget siges der om dette Punkt: Tallet af Folketingets Medlemmer fastsættes ved Valgloven, men maa ikke overstige 132. Valgene foregaa i Valgkredse, der fordeles med omtrent samme Størrelse, paa Grundlag af Indbyggertal, under Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed. Kredsinddelingen og Valgmaaden bestemmes ved Valgloven. Der vil man jo have bemærket, at det sidste Punktum i Paragraffen, som den nu lyder,

ikke er medtaget, nemlig, at hver Valgkreds vælger en blandt dem; der have stillet sig til Valg. Det vil med andre Ord sige, at vi fra vor Side ere villige til at føre Bestemmelserne angaaende Valgmaaden, hvorvidt vi skulde have Valg i Enkeltmandskredse eller Forholdstalsvalg eller (mulig) en Kombination af begge, bort fra Grundloven og over i Valgloven, og derigennem erkende vi, at vi ere villige til at optage en Forhandling om dette Spørgsmaal. Men jeg vil for mit eget Vedkommende sige, at jeg meget nødig vilde gaa med til Forholdstalsvalg, og at hverken mit Parti eller jeg under nogen Omstændigheder kan gaa med til Forholdstalsvalg, uden at samtidig den privilegerede Valgret til Landstinget bliver afskaffet. Dette ønsker jeg at sige allerede paa indværende Tidspunkt, for at der ikke skal være nogen som helst Misforstaaelse af vort Partis Stilling overfor dette Spørgsmaal.

Det har jo vist sig, at Spørgsmaalet om Ændringer i Grundloven har udvidet sig lidt efter lidt. Der er efterhaanden kommet lidt mere ind under det. Der var i Virkeligheden efter Systemskiftet i 1901 ikke Krav oppe om at faa ændret vor Forfatning — det have vi jo tilstrækkeligt med Udtalelser om fra den Tid. Da følte man sig saa glad og saa veltilfreds ved at være kommen paa fuldt ud parlamentarisk Grund, at der ingen var, der tænkte paa, at vi i en nær Fremtid skulde ind paa Forhandlinger om at faa ændret vor Grundlov. Jeg skal minde om Udtalelser fra den Tid af daværende Finansminister Chr. Hage, af Hørup, af det ærede Medlem for Frederiksberg 2den Valgkreds (K. M. Klausen) og flere. Jeg erindrer saaledes, at det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) — jeg tror, det var i 1902 — var ovre i min Valgkreds og talte ved en Grundlovsfest, og at han netop udtalte dette, at nu vare vi komne paa forfatningsmæssig Grund, det, vi havde stræbt efter i saa lang en Aarrække, og nu var det en Æressag for Venstre at vise, at vor Forfatning var en saadan, at vi vare i Stand til at bruge den til et virkeligt solidt og godt Reformarbejde. Det var det, som man hørte fra alle Sider i dette Ting.

Nej, det, som har givet Stødet til, og det, der, som nævnt, har været Drivfjederen til, at man er kommen ind paa Grundlovsforhandlingens Vej, har været Ønsket om at faa fastsat Folketingsvalgkredsens Antal i selve Grundloven, fordi Kravet om at faa Valgloven ændret paa Grund af den Uret-